

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.
0030 Oslo

Brevet sendes kun elektronisk:
postmottak@fin.dep.no

Deres ref.: 14/5757 SL HSH/KR

Trondheim, 7. april 2015

Høring - NOU 2014:13 Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi - vi må ikke glemme Norge

Vi viser til pressemelding og høringsbrev fra Finansdepartementet 5. januar 2015, der høringsinstanser og andre organisasjoner mv. inviteres til å komme med innspill vedrørende utredningen fra skatteutvalget.

Dette hørings svar er initiert av en gruppe personer som er representanter for trøndersk næringsliv og kapitaleierskap. Vår hovedinnvending mot innstillingen fra Scheel-utvalget er at de har oversett noe av det aller viktigste for norsk verdiskaping, sysselsetting og selvråderett, nemlig *eierskap*. Utvalgets forslag om kraftig skatteskjerpelse for norske eiere vil være svært uheldig for Norge, og enda mer uheldig for regionene som har enda større behov for sterke investormiljøer. Hverken Trøndelag eller Norge som nasjon har overflod av tilgang på risikokapital, i en tid hvor behovet for oppbygging av næringer også utenom olje og gass er større enn noen gang siden Norge ble oljenasjon.

Spesifikt er våre innspill følgende:

- Selskapsskatten
Vi er grunnleggende enig i at lave selskapsskattesatser i andre land i seg selv bør implisere at den norske selskapsskattesatsen settes ned. Av hensyn til konkurransevridning og vurderinger av hvor bedrifter skal etableres og investeringer foretas er det viktig at selskapsskattesatsen settes betydelig ned. For norsk næringsliv vil det imidlertid ha store og uoversiktlige konsekvenser om en slik reform – som foreslått av utvalget - dekkes inn gjennom en kraftig skjerpning av skatten på norsk eierskap. I sum vil dette kunne gi en utvikling som i stadig større grad gjør Norge til et filialland. Om nødvendig av hensyn til proveny vil vi derfor tilrå at reduksjonen av selskapsskatt ikke blir fullt så stor som foreslått, mot at skatten på norsk eierskap i de samme selskapene settes ned, slik at norske eiere får samme **skattebetingelser** som utenlandske eiere som kjøper bedrifter i Norge.
- Eierinntektsskatt
Med innføringen av en egen eierinntektsskatt på 37 % - 41 % skjerpes skatten på **egenkapital** kraftig, mens renteinntekter på den annen side får en betydelig skattelettelse. Denne skjerpelse kommer på toppen av den

særnorske formuesskatten på eierskap, som ikke foreslås redusert. Utvalgets forslag gir en skattesats på 49,6 % - 52,8 % for aksjeinntekter ekskl. formuesskatt (gitt ny selskapsskattesats på 20 %), i forhold til dagens nivå på 46,7 %. Det er kun norske eiere av risikoinvesteringer i egenkapital som rammes av denne kraftige skatteskjerpelsen. Utenlandske eiere av bedrifter i Norge får på sin side store lettelser, fordi de fullt ut får fordelen av redusert selskapsskatt, mens altså norske eiere for det første fullt ut må betale den reduserte selskapsskatten ved økt eierskatt, og på toppen av dette får de en ytterligere skatteskjerpelse på flere milliarder kroner.

Den sterke skattediskrimineringen av norske eiere av bedrifter blir dermed kraftig forsterket gjennom dette forslaget, i favør av utenlandske eiere. Vi har ikke noe imot at utenlandske eiere har gunstige skattebetingelser. Men vi kan ikke se et eneste argument for at norske eiere til norske bedrifter skal ha dramatisk høyere skatt enn utenlandske. Vi kan heller ikke se at utvalget mener det foreligger et så akutt behov for å få tilført flere utenlandske eiere til norske bedrifter at det er behov for særskilte skattestimulanser for å oppnå dette, ei heller at det er så rikelig med tilgang på norskeid eierkapital at skatteleggingen av denne må økes kraftig for at denne skal bygges ned eller flagges ut.

- Formuesskatt som en del av eierbeskatningen

Utvalget illustrerer sammenhengen mellom aksjeinntektsskatt og lønnsinntektsskatt på figur 11.1. i utredningen. Figuren viser en marginalskattesats for lønnsinntekter som summen av skatt på alminnelig inntekt, trygdeavgift, toppskatt og arbeidsgiveravgift. Utvalget mener at aksjeinntektsskatten bør være på nivå med denne summen. Resonnementet har flere klare svakheter: For det første tas det ingen konsekvens av at **formuesskatt kommer i tillegg til eierinntektsskatten**. Formuesskatten medfører allerede med dagens system i mange tilfeller at den totale kapitalskatten når urimelige nivåer av skatteyters alminnelige inntekt, både på nominell basis og ikke minst på inflasjonsjustert basis. Det er ikke sjelden at nivået er over 100 %. Dernest tas det ikke konsekvens av at lønnsinntekt er pensjonsgivende i motsetning til kapitalinntekter og at personlige pensjonsformuer ikke formuesbeskattes. I tillegg er det vanskelig å forstå at arbeidsgiveravgift skal være et element som kommer på toppen, siden denne ikke kommer til uttrykk i lønsmottakernes lønnsberegning.

Utgangspunktet for næringslivet var at det lenge har vært et sterkt **behov for en vesentlig lavere formuesskatt på produksjonsmidler**. I og med at utvalget legger til grunn uendret nivå på formuesskatten, innebærer forslagene at skatten på bedriftseiernes hånd ikke senkes, , men derimot skjerpes betydelig . Det kan her tillegges at formuesskatten må betales uansett om resultatene i bedriften skulle bli negativ, om bedriftens likviditet svekkes eller om skatteyteren personlig får svekket betalingsevne. Dette gjør at formuesskattens innretning i seg selv virker betydelig risikoøkende for den personlige skatteyteren, i forhold til andre skatteformer. Dette forsterkes ytterligere med utvalgets forslag i og med at en større andel av kapitaleierens skatt flyttes fra selskapssubjektet til den personlige skatteyter. Med økt skatt på eierskap (uttak) må norske eiere ta ut enda mer i et høyere beskattet

utbytte for å betale formuesskatten enn de gjør i dag – mens utenlandske eiere slipper begge deler.

- Lavere avkastningsforventninger i kapitalmarkedene

Rentenivåene i Norge og globalt er svært lave, og kapitalmarkedene priser inn at rentene forblir på veldig lave nivåer i lang tid fremover. Dette indikerer at **avkastningsforventninger**, ikke bare for renteinvesteringer, men for alle aktivaklasser, blir klart lavere i overskuelig fremtid enn hva avkastningen har vært historisk de siste ca 30 år. Dette fremtidsbildet innebærer at formuesskatten alene kan utgjøre et kraftig skattetrykk på bruttoavkastningen for investeringer, før det også tas hensyn til den øvrige kapitalskatten. For renteinvesteringer med moderat risiko er formuesskattens andel av avkastningen blitt ekstremt høy. Utvalgets forslag om ny eierinntektsskatt medfører for skatteyder at risikoen blir enda høyere for at det oppstår negativ avkastning etter skatt.

Lavere selskapsskatt vil isolert sett kunne gi positiv verdieffekt i aksjemarkedet. Men de eksternt betingede lavere avkastningsforventningene nevnt ovenfor, vil trolig virke i motsatt retning.

- Forskjellsbehandling mellom norske og utenlandske kapitaleiere

Bakgrunnen for å redusere selskapsskattesatsen er bl.a. et ønske om å gjøre Norge mer attraktiv for kapitalinvesteringer. Vi ser at det er grunner til å vektlegge dette i form av en redusert selskapsskattesats. Dette er relevant for norske selskaper som alternativt kan flytte sin virksomhet til utlandet, og for norske selskaper som konkurrerer med utenlandske selskaper. På den annen side vil lavere selskapsskattesats, kombinert med en kraftig økning av skatten på selskapsavkastning, resultere i en **verdioverføring** fra norske investorer til utenlandske investorer.

Utlendingenes eierandel på Oslo Børs er ca 36 % (2014). Utredningens forslag vil bidra til å bevege dette nivået videre oppover. Det er ikke likegyldig om norsk næringsliv eies av utenlandske eller norske investorer når det gjelder hvem som er de **reelle beslutningstagere** for virksomhetene. En betydelig utenlandsk eierinnflytelse i kombinasjon med Norges relativt lille økonomi, vil være en sårbar situasjon ved uforutsette store endringer i rammebetingelsene. I løpet av en 15-årsperiode har andelen norske private eiere på Oslo Børs blitt halvert, mens andelen utenlandske eiere har økt kraftig. Dette illustrerer at tiden er inne til å *bedre* rammebetingelsene for norske eierskap, ikke gjøre dem enda dårligere.

Vi mener det strider imot utvalgets mandat å foreslå skjerping av skatten på norsk eierskap. Hensikten var å *forbedre* betingelsene for investeringer i Norge – ikke det motsatte. Redusert selskapsskatt er viktig fordi det vil gjøre det mer attraktivt å investere i Norge, men det er først og fremst *norske* investorer og gründere som vil avgjøre vårt lands fremtidige konkurransekraft. Eierskapets geografiske plassering er også viktig for hvor kompetansen bygges og de strategiske beslutningene fattes.

Det er grunn til å uttrykke bekymring for at forskjellsbehandlingen av norske eiere i forhold til utenlandske eiere, rammer **norske** eieres interesse for å **investere** i norsk næringsliv.

- Ujevn formuesansettelse mellom ulike typer aktiva
Utvalget foreslår å utjevne eiendelers ulike skattemessige formuesansettelse, hvilket er positivt. Men det er usikkert om en slik utjevning i praksis blir gjennomført, og da særlig forholdet mellom arbeidende kapital, og primærboliger, hytter og pensjonsformuer. Så lenge formuesskatten består vil det være en tendens til at verdiskapende formuesmasse har høyere formuesskattebelastning, og at investeringer i stedet trekkes til boligmarkedet. Det er naturligvis fullt mulig å skille mellom arbeidende kapital – som mer eierskap i næringskapital – og mer passiv forbrukskapital. Nesten alle land skiller mellom disse to typer kapital i sine skattesystemer. Forskjellen mellom Norge og de fleste andre land er at vi i Norge først og fremst skattlegger arbeidende kapital, mens eierskap til hytter og hus – selv «palasser» - har store rabatter. I de fleste andre land er situasjonen motsatt, der er det arbeidende kapital som unntas fra formuesskatt.
- Andre endringer
Utvalget foreslår en rekke andre endringer. Vi vil her nøye oss med å kommentere to av dem:
  - Innføring av ulik skattesats for renteinvesteringer og aksjeinvesteringer kan gi nye komplikasjoner i forholdet mellom ulike typer kapitalinvesteringer
  - Det foreslås ytterligere skjerpelse av rentebegrensningsreglene. Dette begrunnes som tiltak mot skattemotivert flytting av overskudd. Forslaget gir isolert sett en gjennomsnittlig skatteskjerpelse for selskapene. Bedriftens rentekostnadsprosent blir med dette kompliserte regelsettet et uoversiktlig tema å forholde seg til.

Skatteutvalget har faglige og grundige begrunnelser for flere av sine forslag, bl.a. forslaget om redusert selskapsskatt. Men det er vårt klare syn at viktige forhold ikke er tillagt nok vekt i utredningen. Forslagene medfører at den totale inntekts- og formuesbeskatning blir uforholdsmessig høy for personlige skatteyttere, sett opp mot forventet avkastning og risikoutfallsrom. Dette har også indirekte negative virkninger for næringslivets rammebetingelser i en tid med behov for omstilling. Videre forsterker forslagene forskjellsbehandlingen mellom norsk og utenlandsk eierskap. Etter vårt syn bør myndighetene nå forberede seg på store omstillinger i norske næringsliv – vi må tenke på hva vi skal leve av etter oljen. Da er ikke tiden inne for å gjøre det vanskeligere å investere i og skape bedrifter i Norge – det bør gjøres lettere og mer attraktivt.

Globaliseringen medfører i stigende grad at også kompetent arbeidskraft beveger seg over landegrensene, og etablerer seg der rammebetingelsene fremstår som mest attraktive. For å holde på og rekruttere den beste kompetansen i fremtiden bør også marginalskatten på arbeid - som særlig rammer kompetanse og ekstra arbeidsinnsats - settes ned. Det vil også motvirke satsforskjeller mellom arbeid og kapital.

Etter vårt syn må likebehandling av norske og utenlandske eiere til bedrifter og produksjonsmidler være en klar forutsetning for en skatterreform, som samtidig bør innebære en betydelig reduksjon i selskapsskatt. Forslagene om økt eierskatt bør derfor forkastes i sin helhet. Dessuten må den særnorske formuesskatten på arbeidende kapital fjernes. Fjerning av formuesskatten var en forutsetning da regjeringen Bondevik i 2005 innførte dobbel skatt på aksjeutbytte. Dersom et flertall på Stortinget ikke lenger er villig til å oppfylle dette løftet, må det forventes at dobbeltbeskatningen av aksjeutbytte fjernes, slik at utbytte på egenkapital og eierskap blir gjenstand for samme type beskatning som renteinntekter.

Med vennlig hilsen

Næringsforeningen i Trondheimsregionen

Berit Rian
Adm. direktør

InvestorForum Trøndelag

Marius Vinje
Styreleder

Paul E. Hjelm-Hansen
Leder arbeidsgruppe høringsuttalelse

Postboks 778 Sentrum
7408 Trondheim

InvestorFORUM Trøndelag

Schultz gate 1
7013 Trondheim